

INFLUENȚA UNIUNII SOVIETICE ASUPRA ARHITECTURII DIN MOLDOVA

Iulian MANOLE

Department of Architecture, ARH-211, Faculty of Urban Planning and Architecture, Technical University of Moldova, Chisinau, Republic of Moldova

Autorul corespondent: Manole Iulian, iulian.manole@arh.utm.md

Coordonator științific: Viorica ȚIBICHI, conf., univ., dr., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. Această lucrare a abordat subiectul influenței Uniunii Sovietice asupra arhitecturii din Republica Moldova și a prezentat exemple de clădiri, analizând atât aspectele pozitive, cât și cele negative care s-au format în decursul timpului. Au fost examinate, de asemenea, modificările aplicate fațadelor care nu corespundeau proiectelor inițiale.

Cuvinte cheie: Uniunea Sovietică, arhitectura, fatade, bloc de locuit, Republica Moldova.

Introducere

În primii ani de după război, situația din Chișinău era foarte gravă, conform statisticilor acelor vremuri, orașul pierduse aproximativ 70% din fondul construit, majoritatea clădirilor strategice fiind distruse. În anii '50-'60, orașul a fost zonificat așa cum îl cunoaștem astăzi, cu o zonă industrială bine definită, zone rezidențiale planificate, zone de protecție sanitară (care au devenit ulterior parcuri) și zone de dezvoltare viitoare. Centrul istoric a devenit un spațiu de tranzit, în timp ce accentul era pus pe construcția de ansambluri rezidențiale și cartiere rezidențiale, care materializau idealurile sovietice și visele locuitorilor.

Modelul sovietic [1]

Urbanismul sovietic, care s-a dezvoltat rapid, a urmat un model progresist ce implica crearea unui spațiu urban geometrizat, generos și echilibrat, care includea elementele necesare vieții umane, folosind progresul tehnic pentru a modela și transforma stilul de viață, imaginea orașului, modul de lucru, speranțele și așteptările oamenilor [1]. Regulamentele prevăd toate elementele și variațiile vieții, astfel încât toată viața omului este redusă la cifre și tabele.

Locuințele, serviciile, școlile, grădinițele, transportul public și spațiile de odihnă nu mai sunt locuri individuale și speciale în care oamenii se pot simți în siguranță și confortabil, ci sunt împărțite, dezbinat și unificate în același timp, controlate și supravegheate.

În loc să unească societatea într-un mod prietenos și mulțumit, spațiul public domină omul, îl separă și îl obligă să se retragă în propriul său spațiu de locuit. Orașul nu încurajează creșterea și dezvoltarea individuală și colectivă, ci doar în direcțiile strict stabilite de doctrină. Identitatea devine una colectivă, lipsită de suport spiritual. Chiar și faptul că terenurile de joacă pentru copii trebuie să fie amplasate la o distanță minimă de 20 de metri față de terenurile de odihnă ale persoanelor în vârstă ridică întrebarea: cine este responsabil pentru creșterea copiilor noștri [1]?

Prezent și problemele care au aparut [2]

În perioada sovietică, blocurile gri de cinci etaje erau construite în toate orașele din țară și alcătuiau cartiere muncitorești extinse pe terenurile nefârșite ale "patriei sovietice", având o înfățișare identică de la Nord la Sud și de la Est la Vest. În prezent, aceste clădiri sunt cunoscute ca "stoc vechi de locuințe". Potrivit estimărilor agenților imobiliari, în Chișinău există aproximativ 300 de astfel de clădiri sau între 25-30 mii de apartamente, ceea ce reprezintă 16% - 20% din totalul locuințelor din capitală.

Figura 1. Blocuri sovietice [2]

Figura 2. Bloc sovietic [2]

Figura 3. Modificari aduse blocurilor [2]

La construirea blocurilor lui Hrușciiov, în URSS nu existau fabrici care să producă lifturi, iar conform standardelor GOST, aceste locuințe nu puteau avea mai mult de cinci etaje. Majoritatea acestor blocuri din Chișinău se află în sectoarele Rîșcani și Botanica, iar potrivit planurilor socialiste, acestea ar fi trebuit să aibă o durată de viață de maximum 50 de ani. Cu toate acestea, cele mai vechi clădiri de acest tip din Chișinău au peste 60 de ani și una dintre particularitățile lor constă în faptul că nu au lifturi. (fig 3) [2].

Un aspect distinctiv al blocurilor vechi de cinci etaje este reprezentat de curțile acestora, unde în unele cazuri se mai pot găsi lăzi cu nisip și anvelope auto - materialele principale pentru "amenajarea" spațiului (figura 3) [2].

În timpul anilor '90, mulți locatari ai apartamentelor de tip "hrușciiovka" s-au simțit nemulțumiți de dimensiunile mici ale acestora și au început să-și extindă spațiul de locuit prin adăugarea de camere noi, intrări separate și, uneori, parcări, folosindu-și doar imaginația și resursele financiare pe care le aveau la dispoziție. (fig. 3) [2,3].

Figura 4. Amenajarile curtilor [2]

Figura 5. Fatada modificata [2]

Conform experților, șansele ca Chișinăul să scape de clădirile de tip „hrușciovka” în viitorul apropiat sunt scăzute. Mai mult, agenții imobiliari afirmă că există o cerere semnificativă pentru aceste apartamente, datorită avantajelor lor principale, cum ar fi prețul accesibil, locația aproape de arterele principale de transport și curțile care, din păcate, sunt tot mai rare în Chișinău în ultimul timp.

Concluzie

Arhitectura Republicii Moldova a fost puternic influențată de Uniunea Sovietică, ceea ce este evident pe străzile orașului nostru. Blocurile de locuințe sovietice sunt omniprezente în Chișinău și împiedică dezvoltarea unei arhitecturi moderne în oraș. În alte țări europene, astfel de clădiri sunt demolate și înlocuite, dar bugetul limitat al Republicii Moldova nu permite o remodelare semnificativă a orașului. Aceste clădiri rămân ca o amintire a trecutului sovietic și ne amintesc de vremurile dificile prin care a trecut poporul moldovean.

Referinte

1. Arhitectura sovietica a Chisinaului, <https://chisinaucapitala.wordpress.com/2015/05/13/arhitectura-sovietica-a-chisinaului/> (accesat 13.12.2022)
2. Casele de pe vremea sovietica. <https://moldova.europalibera.org/a/30982323.html> (accesat 13.12.2022)
3. Цибики В.С., Бандалак Л.М., Кочтов Г.Ф., *Влияние архитектуры на психологию человека*, Материалы X Международной научно-практической конференции Комсомольск-на-Амуре, «Региональные аспекты развития науки и образования в области архитектуры, строительства, землеустройства и кадастров в начале III тысячелетия», 14-16 декабря 2022 г., сс. 117-121, ISBN 978-5-7765-1538-5 (Ч. 1) [FKS_1.pdf \(knastu.ru\)](#)